

Statement 24-uursessie Zorglandschap passende hulp voor alle jeugdigen in Nederland

Jeugdigen en hun gezinnen beter en sneller helpen, daarvoor staan wij – jeugdhulpaanbieders, gemeenten, Rijk en brancheorganisaties – samen aan de lat. Wij willen een succes maken van het nieuwe jeugdhulpstelsel en dus zorg en ondersteuning realiseren die zoveel mogelijk dichtbij huis plaatsvindt en aansluit bij wat ècht nodig is. Wat nodig is halen we op door te luisteren naar jongeren, ouders en professionals. We blijven toetsen of onze acties bijdragen aan het uitgangspunt van passende hulp, zoveel mogelijk in de leefomgeving van het kind en het gezin.

Alle aanwezigen van de 24-uursessie Zorglandschap rond de specialistische jeugdhulp omarmen de visie en aanpak zoals verwoord in het stuk '[Passende zorg en ondersteuning voor jeugdigen](#)' en onderschrijven het belang van een lerend jeugdhulpstelsel. We zetten zorg in die best bewezen werkzaam is om te komen tot het integraal, op maat en dichtbij het gezin organiseren van zorg en ondersteuning aan hen die dit nodig hebben. We concluderen echter ook dat, onverlet positieve ontwikkelingen, op korte termijn actie nodig is om de gestelde doelen te bereiken.

Hiervoor hebben we de inzet en het commitment nodig van alle partijen in het land die verantwoordelijk zijn voor de organisatie van jeugdhulp en steun aan kwetsbare gezinnen. Wij vragen urgentie en actie op een drietal thema's, namelijk:

1. Versterken en verbeteren van de ketensamenwerking
2. Het leren van elkaar, en de toepassing van best werkende technieken, versnellen
3. Passende hulp bieden, ook bij complexe zorgvragen

Leidende principes voor regionale samenwerking

De acties, al dan niet landelijk geïnitieerd, zijn primair gericht op het versterken van de samenwerking tussen gemeenten en aanbieders in de jeugdregio's. De noodzakelijke transformatie vindt primair plaats binnen de jeugdregio's en in de uitwisseling en afstemming tussen jeugdregio's. Dat laat onverlet dat alle niveaus, van lokaal tot landelijk, een belangrijke rol en dus ook verantwoordelijkheid hebben bij het realiseren van de transformatie.

Transformeren hangt samen met het durven problematiseren – open met elkaar het gesprek aangaan over wat wel en niet goed gaat – en vervolgens ook agenderen, lef hebben en doorpakken. Dit betekent dat problemen gericht worden benoemd en de juiste personen worden aangesproken. Het gesprek wordt gevoerd op basis van beschikbare kennis over jeugdhulp.

Drie gerichte acties

Tijdens de 24-uursessie hebben we open met elkaar het gesprek gevoerd. We concluderen dat de volgende onderwerpen een sleutelrol vervullen in de transformatie en de komende maanden vragen om gerichte acties vanuit zowel aanbieders als gemeenten:

1 Versterken en verbeteren van de ketensamenwerking

De keten is zo sterk als de zwakste schakel. Dat betekent dat we:

- a erkennen dat alle mooie resultaten die dagelijks worden gerealiseerd in de jeugdhulp er niet zouden zijn zonder de professionals die elke dag met de uitvoering, en dus met de jeugdigen en hun gezinnen, in de weer zijn. We gaan met professionals in gesprek en spreken nadrukkelijk onze waardering uit voor het werk dat ze leveren. We investeren in adequate ondersteuning, opleiding, versterking van het beroepsprofiel, stabiliteit en comfort, en we bieden professionals perspectief. Op deze manier garanderen we een aantrekkelijke arbeidsmarkt.
- b ervan overtuigd zijn dat het totale aanbod – van basisjeugdhulp in de wijk tot specialistisch weinig voorkomende jeugdhulp bij bovenregionale of landelijke aanbieders – voor alle jeugdigen in de regio beschikbaar dient te zijn. Wij vragen van aanbieders dat zij meer gaan focussen op een aantal kernregio's en van jeugdregio's dat zij zich richten op een aantal kernspelers. Investeer in partnerschap. Dat draagt bij aan de inhoudelijke samenhang in de regio, geeft een kwaliteitsimpuls, versterkt de keten, verlaagt administratieve lasten en verbetert het zorgaanbod.
- c fors inzetten op de kwalitatieve ontwikkeling van de basisjeugdhulp, mede op basis van goede analyses van de problematiek en met realistische doelen. Dit omvat niet alleen de op- en uitbouw van hulp in de wijk, maar ook het versterken en verrijken van de basisjeugdhulp met expertise uit de specialistische jeugdhulp.

Capaciteit, kwaliteit, rol en opleiding van de professional, contractering die ruimte biedt voor consultatie en organiseren dat brede problematiek in één beweging wordt aangepakt zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

- d investeren in het voortdurend ontwikkelen van best bewezen technieken en interventies. Van aanbieders van specialistische jeugdhulp en basisjeugdhulp wordt verwacht dat ze perspectief bieden aan jeugdigen, ook met creatieve en vernieuwende, maar altijd onderbouwde, aanpakken. Vernieuwing stimuleren kan enkel als daar rust en ruimte voor is. Meerjarige contracten en een fair tarief bieden die rust en ruimte.

2 Het leren van elkaar versnellen

We moeten samen, vanuit de praktijk en gevoed vanuit de wetenschap, leren hoe de zorg voor de jeugd beter kan en daar ook naar handelen. Dat vraagt om:

- a het bieden van ruimte en flexibiliteit aan professionals om te mogen leren, bijvoorbeeld door dit in de contractering te eisen en door ruimte te creëren voor scholing, consultatie, supervisie, collegiale toetsing, et cetera.
- b het omarmen van en je laten voeden door 'vreemde ogen' met als doel blinde vlekken bloot te leggen, bijvoorbeeld in de vorm van een visitatiecommissie.
- c het organiseren van leertafels met hoogwaardige meedenkers, waarin op systeemniveau retrospectief wordt gekeken naar complexe casussen en in alle openheid wordt nagedacht over de centrale vraag: 'Met de kennis van nu, zouden we dan dezelfde keuzes maken en zo niet, wat betekent dit voor de vormgeving van onze huidige werkwijze?'

3 Passende hulp bieden, ook bij complexe zorgvragen

Het versterken van de ketensamenwerking en het inrichten van een leeromgeving kost tijd. Kinderen die vandaag hulp nodig hebben mogen daar niet de dupe van worden.

Terwijl we de samenwerking en het leren verbeteren, is er een landelijk dekkend vangnet nodig voor kinderen met een complexe zorgvraag. Dit vraagt om:

- a de inrichting of versterking van regionale expertteams die bij complexe zorgvragen, waar de reguliere hulpverlening niet uitkomt, kan adviseren over passende jeugdhulp en hierover een bindend advies uitbrengt. Dit om te garanderen dat voor elk kind, ongeacht de complexiteit van de zorgvraag en wachtlijsten bij aanbieders, op korte termijn passende hulp wordt georganiseerd, inclusief een uitspraak over haalbare doelen.

Het expertteam wordt gevormd door de inhoudelijk meest deskundigen uit organisaties die de

specialistische jeugdhulp binnen de jeugdregio aanbieden. De aanbieders zorgen voor passend aanbod na bindend advies van het expertteam en gemeenten zorgen voor de daarbij horende financiering.

Het regionale expertteam heeft overzicht over het regionaal beschikbare aanbod, leert van de complexe casuïstiek en haar ontstaansgeschiedenis, is transparant over haar werkwijze, versterkt het leren over en aan de jeugdhulp en de samenwerking binnen de regio. De effectiviteit van deze regionale (en waar nodig: bovenregionale) expertteams wordt gemonitord om zo optimaal van elkaar te kunnen leren.

- b het vormgeven van een landelijke steunstructuur in samenhang met het Centrum voor Consultatie en Expertise (CCE), waar je een beroep op doet als je (boven)regionaal niet tot een passende oplossing komt. De landelijke steunstructuur stelt zich op als sparring partner voor de regionale expertteams of kan ingezet worden wanneer er regionaal nog geen vangnet beschikbaar is en plaatsing in een andere regio aan de orde is.

Oproep aan de 42 jeugdregio's

Deze intenties vragen om een regionale invulling. Gemeenten en jeugdregio's richten regionaal expertteams in om complexe zorgvragen op te vangen. Gemeenten nemen binnen de jeugdregio het initiatief om samen met aanbieders te komen tot een regionaal plan van aanpak, dat beschrijft wat voor aanbod en welke ontwikkeling er nodig is, hoe het totale aanbod is geborgd, hoe het (onderbouwd) duurzaam lerend systeem is vormgegeven, en hoe het samenspel met de partners is ingericht. De ambassadeur Zorglandschap voor de specialistische jeugdhulp vraagt de jeugdregio's hier actief invulling aan te geven en geeft eind 2017 inzicht in de stand van zaken.

Alle aanwezigen van de 24-uursessie onderschrijven deze uitkomsten, dragen ze actief uit in hun verschillende rollen en investeren tijd en energie om de afspraken te realiseren. Waar mogelijk worden bestaande gremia en initiatieven gebruikt en versterkt om deze agenda te realiseren. De ambassadeur Zorglandschap en het ondersteuningsteam staan ter beschikking om het realiseren van de afspraken te versnellen.

Jan Menting en José Manshanden, Ambassadeurs Zorglandschap

Stuurgroep Zorglandschap

- Ali Rabarison, Directeur beleid inclusieve samenleving, Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- Marion Smit, Directeur Jeugd, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Nicolet Epker, Voorzitter directeurenoverleg, BGZJ (branches gespecialiseerde zorg voor Jeugd)

Deelnemers 24-uursessie Zorglandschap

- Allet Dopmeijer, Programmadirecteur, Gemeente Almere
- Annemarie van Dalen, Bestuurder, De Opvoedpoli
- Anne-Marie Willemsen, Manager directie Jeugd, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Ans van de Maat, Voorzitter, Nederlands Jeugd Instituut
- Arie Opstelten, Strategisch adviseur, Gemeente Den Haag
- Astrid Jansen, Projectleider jeugdbescherming en jeugdreclassering, Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- Bas Timman, Bestuurder, Jeugdformaat
- Beate van der Ploeg, Strateeg, Gemeente Tilburg
- Carry Goedhart, Verandermanager Samenleving, Gemeente Zoetermeer
- Christine Pollmann, Afdelingshoofd Jeugd, Gemeente Amsterdam
- Corina Brekelmans, Adviseur beleidsontwikkelingen, Gemeente Nijmegen
- Dirk Verstegen, Bestuurder, Vereniging Orthopedagogische Behandelcentra (VOBC)
- Djiewke Verseput, Beleidsadviseur, GGZ Nederland
- Erik van Loon, Locatiemanager, Ons Tweede Thuis
- Esther Reinhard, Directeur, Curium
- Frank Bluiminck, Directeur, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland
- Fred Fillekes, Bestuurder, Ipse de Bruggen
- Geert Schipaanboord, Projectleider Jeugd, Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- Gerbrich Kuperus, Directeur Maatschappelijke Ontwikkeling, Gemeente Utrecht
- Gertru Diender, Directeur, Gemeente Leiden
- Hans du Prie, Bestuurder, Horizon
- Hilde Reints, Directeur, Gemeente Enschede
- Ineke Glissenaar, Projectleider, Regio Midden-Limburg Oost
- Ingeborg Visscher, Projectleider ondersteuningsteam

Zorglandschap, Vereniging van Nederlandse Gemeenten

- Ingrid Widdershoven, Bestuurder, Koraal
- Jan Dirk Sprokkereef, Programmaleider, Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- Jan Visscher, Beleidsadviseur, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland
- Jeroen van Oijen, Bestuurder, Jeugdhulp Friesland
- Johanneke Smeding, Regionaal projectleider, Gemeente Ede
- José Rijnen, Strateeg, Gemeente Den Bosch
- Jose Schilderincx, Bestuurder, Ambiq
- Klaas van der Wal, Directeur, Gemeente Groningen
- Koen Bron, Partner, Andersson Elffers Felix
- Lian Smits, Bestuurder, Kompaan & de Bocht
- Marielle Ploumen, Bestuurder, Reinier van Arkel
- Mariëtte Verhoef, Bestuurder, Spirit
- Mariëtte van Brandenburg, Hoofd kwaliteit en Innovatie, Juzt
- Martin Hagen, Secretaris, Transitie Autoriteit Jeugd
- Monique Kavelaars, Bestuurder, Pluryn en Intermetzo
- Monique Peltenburg, Secretaris, Netwerk Directeuren Sociaal Domein
- Nanda Hagedoorn, Hoofdafdelingsmanager, Gemeente Haarlem
- Nathalie Wils, Regiodirecteur, Karakter
- Nelleke Groenewegen, Bestuurder, Intervence, Gecertificeerde instelling Zeeland
- Patrick Tazelaar, Partner, Significant
- Paul van der Linden, Bestuurder, Vitree
- Peter Dijkshoorn, Bestuurder, Accare
- Peter Levenkamp, Portefeuillehouder jeugd, Ministerie van Veiligheid & Justitie
- Reinier ter Kuile, Programmadirecteur, Informatievoorziening Sociaal Domein
- Rutger Hageraats, Directeur transformatie, Nederlands Jeugd Instituut
- Ruud Grondel, Wethouder, Gemeente Diemen
- Sabine Kuiper, Afdelingshoofd Jeugd, Gemeente Rotterdam
- Thelma van Petersen, Transitie manager, Gemeente Gouda
- Toke Tom, Directeur, Gemeente Utrecht
- Victor Everhardt, Wethouder, Gemeente Utrecht

Driebergen, 14 juli 2017